

Predmet C-35/21**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

19. siječnja 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Varhoven kasacionen sad (Bugarska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

29. prosinca 2020.

Žalitelj u kasacijskom postupku:

„Konservinvest” OOD

Druga stranka u kasacijskom postupku:

„Bulkons Parvomay” OOD

Predmet glavnog postupka

Spor se odnosi na pitanje može li se oznaka zemljopisnog podrijetla poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda registrirati isključivo na temelju nacionalnog zakonodavstva države članice i uživati samo nacionalnu građanskopravnu zaštitu, neovisno o sustavu zaštite uspostavljenom Uredbom br. 1151/2012 na razini Unije.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje Uredbe (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode na temelju članka 267. stavka 1. točke (b) i članka 267. stavka 3. UFEU-a

Prethodno pitanje

Dopušta li se člankom 9. Uredbe (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i

prehrambene proizvode, izvan slučajeva prijelazne zaštite predviđenih tom odredbom, uspostava nacionalnog sustava registracije i zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda obuhvaćenih područjem primjene te uredbe i ostavlja li se tom odredbom državama članicama sloboda da primjenjuju druga usporedna pravila na nacionalnoj razini (slično usporednom sustavu kod žigova) za rješavanje sporova o povredama prava na takvu oznaku zemljopisnog podrijetla između lokalnih trgovaca koji proizvode i stavljaju na tržište poljoprivredne i prehrambene proizvode obuhvaćene područjem primjene Uredbe br. 1151/2012 unutar države članice u kojoj je registrirana oznaka zemljopisnog podrijetla?

Navedene odredbe prava Unije

Uredba (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode (SL L 343 od 14. prosinca 2012., str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 25., str. 31. i ispravak SL 2015., L 191, str. 9.; u daljnjem tekstu: Uredba br. 1151/2012), članci 2., 5. i 9.

Navedena sudska praksa

Presuda Suda od 8. rujna 2009., Budějovický Budvar (C-478/07, ECLI:EU:C:2009:521, t. 114. do 117.)

Presuda Suda od 7. studenoga 2000., Warsteiner Brauerei (C-312/98, ECLI:EU:C:2000:599, t. 50.)

Presuda Suda od 7. svibnja 1997., Jacques Pistre i dr. (spojeni predmeti C-321/94, C-322/94, C-323/94, C-324/94, ECLI:EU:C:1997:229, t. 1. izreke)

Navedene nacionalne odredbe

Zakon za markite i geografskite označenia (Zakon o žigovima i oznakama zemljopisnog podrijetla, objavljen u DV-u br. 81 od 14. rujna 1999., stavljen izvan snage 2018., u daljnjem tekstu: ZMGO [stavljen izvan snage]), članci 51., 53., 57.a i 76.

Prehodni i zaključitelni rasporedbi kam Zakona za izmjenenie i dopalnenie na zakona za markite i geografskite označenia (prijelazne i završne odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o žigovima i oznakama zemljopisnog podrijetla, objavljen u DV-u br. 61 iz 2018., u daljnjem tekstu: PZR ZID ZMGO), članak 8.

Zakon za prilagane na Obštata organizacia na pazarite na zemedelski produkti na Evropeiskia sayuz (Zakon o provedbi zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda Europske unije, objavljen u DV-u br. 96 od 28. studenoga 2006., u daljnjem tekstu: ZPOOPZPES), članci 1., 24. i 25.

Kratak prikaz činjeničnog stanja i postupka

- 1 Odlukom predsjednika Ureda za patente Republike Bugarske od 3. srpnja 2013. društvo „Bulkons Parvomaj” AD registrirano je u skladu s ZMGO-om (stavljen izvan snage) kao korisnik zemljopisnog naziva, odnosno oznake zemljopisnog podrijetla „Ljutenica Parvomaj” koja se odnosi na proizvod pod nazivom „Ljutenica”. Društvo „Bulkons Parvomaj” OOD je prema potvrdi o registriranim korisnicima registrirane oznake zemljopisnog podrijetla koju je izdao nacionalni ured za patente jedini registrirani korisnik te oznake zemljopisnog podrijetla.
- 2 Društvo „Konservinvest” OOD registriralo je vlastite nacionalne žigove, odnosno složeni žig „K Konservinvest Parvomajska ljutenica” (registriran pri nacionalnom uredu za patente 12. veljače 1999. za proizvode iz razreda 29. – Ljutenica) i složeni žig „Parvomajska ljutenica Račenica” (prijava podnesena 15. svibnja 2003., a registriran 3. svibnja 2005.). U svakom od tih žigova nisu zaštićeni elementi „parvomajska ljutenica, sva mala tiskana slova”.
- 3 Povodom prigovora društva „Konservinvest” OOD proveden je upravni postupak za poništenje odluke (od 3. srpnja 2013.) o registraciji oznake zemljopisnog podrijetla „Ljutenica Parvomaj”. Podnositelj prigovora naveo je da predsjednik bugarskog ureda za patente nije nadležan za registraciju oznake zemljopisnog podrijetla koja se odnosi na poljoprivredni ili prehrambeni proizvod obuhvaćen područjem primjene Uredbe br. 1151/2012. Tvrdio je da je na temelju te uredbe registracija oznake zemljopisnog podrijetla koja se odnosi na te poljoprivredne proizvode dopuštena isključivo na razini Europske unije u skladu s postupkom predviđenim navedenom uredbom, a ne nacionalnim zakonom.
- 4 U okviru tog postupka Ured za patente i društvo „Bulkons Parvomaj” OOD usprotivili su se tom zahtjevu uz obrazloženje da odluka o registraciji oznake zemljopisnog podrijetla „Ljutenica Parvomaj” predstavlja valjani upravni akt i da je bugarski ured za patente ovlašten registrirati oznaku zemljopisnog podrijetla koja se odnosi na poljoprivredni ili prehrambeni proizvod u skladu s nacionalnim propisima.
- 5 Presudom od 12. srpnja 2017. Varhoven administrativen sad (Vrhovni upravni sud, Bugarska) odbio je zahtjev društva „Konservinvest” OOD za poništenje odluke o registraciji oznake zemljopisnog podrijetla podnositelja zahtjeva, uz obrazloženje da je upravo predsjednik bugarskog ureda za patente nadležan za registraciju zemljopisnog naziva na nacionalnoj razini. Smatrao je da se Uredba br. 1151/12 ne primjenjuje na spor jer stranke ne žele ostvariti zaštitu koja se njome osigurava.
- 6 Nakon toga je društvo „Bulkons Parvomaj” OOD podnijelo Sofijskom gradskom sadu (Gradski sud u Sofiji, Bugarska) tužbe protiv društva „Konservinvest” OOD kojima traži sudsku građanskopravnu zaštitu predmetne oznake zemljopisnog podrijetla na temelju nacionalnog prava. Konkretno, društvo „Bulkons Parvomaj” OOD zatražilo je da se: *i.* utvrdi da je tuženik povrijedio tužiteljeva prava na

registriranu oznaku zemljopisnog podrijetla „Ljutenica Parvomaj” komercijalnom uporabom znakova „Parvomajska Ljutenica”, „Domašna edrosmljana” i „Parvomajska Ljutenica Račenica” za označavanje proizvoda pod nazivom „Ljutenica”, koji je istovjetan proizvodu na koji se odnosi registracija oznake zemljopisnog podrijetla; *ii.* naloži tuženiku da prestane s povredom; *iii.* naloži zapljena i uništenje robe na koju se odnosi povreda te tuženiku naloži obveza snošenja troškova; *iv.* dodijeli tužitelju naknada pretrpljene imovinske štete i izgubljene dobiti za razdoblje od 1. studenoga 2013. do 30. rujna 2014.; *v.* naloži objavu izreke presude na trošak tuženika u dvama dnevnim novinama i u programu jednog nacionalnog televizijskog kanala.

- 7 Prvostupanjski sud je odbio tužbe. Žalbeni sud (Sofijski apelativni sud, Žalbeni sud u Sofiji, Bugarska) ukinuo je 28. veljače 2019. prvostupanjsku presudu i u cijelosti prihvatio tužbene zahtjeve.
- 8 Društvo „Konservinvest” OOD osporilo je pred Varhoven kasacionen sadom (Vrhovni kasacijski sud, Bugarska, u daljnjem tekstu: VKS) presudu žalbenog suda pozivajući se na njezinu nedopuštenost. VKS je rješenjem od 14. travnja 2020. dopustio žalbu u kasacijskom postupku radi ispitivanja dopuštenosti presude žalbenog suda. Osim toga, VKS smatra da je osnovan zahtjev za prethodnu odluku Sudu Europske unije radi tumačenja Uredbe br. 1151/2012, koji je sadržan u žalbi u kasacijskom postupku, te upućuje ranije navedeno prethodno pitanje. Odgovor na upućeno prethodno pitanje relevantan je prema mišljenju VKS-a za donošenje odluke o dopuštenosti tužbi.

Bitni argumenti stranaka u glavnom postupku

- 9 Društvo „Bulkons Parvomaj” OOD je kao tužitelj tijekom prvostupanjskog postupka pred Sofijskim gradskim sadom (Gradski sud u Sofiji) navelo da je jedini korisnik registriranog zemljopisnog naziva, odnosno oznake zemljopisnog podrijetla „Ljutenica Parvomaj”. Budući da tuženik nije bio registriran kao korisnik te oznake zemljopisnog podrijetla, povrijedio je prema njegovu mišljenju odredbe ZMGO-a (stavljen izvan snage) time što je proizvode koje proizvodi („Parvomajska Ljutenica, „Domašna edrosmljana”, „Parvomajska Ljutenica” i „Parvomajska Ljutenica Račenica”) nazvao „Parvomajska Ljutenica”. Tvrdi da tuženik nezakonito upotrebljava oznaku zemljopisnog podrijetla koju je registrirao tužitelj i time dovodi potrošače u zabludu u pogledu pravog podrijetla robe. Tužbe su dopuštene i osnovane jer se ZMGO-om (stavljen izvan snage), Uredbom br. 1151/2012 i ZPOOPZPES-om uređuju različite situacije koje se međusobno ne isključuju niti međusobno konkuriraju, zbog čega se tim propisima osigurava usporedna zaštita različitih prava.
- 10 Tuženik, društvo „Konservinvest” OOD, osporava tužbe navodeći da nije počinio povredu jer je iskoristio svoje pravo da svoju proizvodnju označi žigovima koje je registrirao. Osim toga, ističe da se oznaka zemljopisnog podrijetla ne može zaštititi u skladu s postupkom i na načine na koje se tužitelj poziva s obzirom na to

da se članak 14. Uredbe br. 1151/2012 neposredno primjenjuje zbog prethodne registracije njegovih žigova. Tuženik prigovara da je oznaka zemljopisnog podrijetla registrirana protivno zakonskim zahtjevima s obzirom na to da se na registraciju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, kao što je to Ljutenica, izravno primjenjuje Uredba br. 1151/2012, kojom se isključuje nacionalni sustav registracije i s njim povezana zaštita oznaka zemljopisnog podrijetla koje se odnose na te proizvode.

- 11 Sofijski gradski sud (Gradski sud u Sofiji) odbio je tužbe kao neosnovane. Prvostupanjski sud presudio je da se ZMGO-om uspostavlja opći sustav zemljopisnih naziva. Taj sud smatra da se u konkretnom slučaju radi o posebnom proizvodu (Ljutenica), na koji se izravno primjenjuje Uredba br. 1151/2012. Uredbom se prema njegovu mišljenju zahtijeva registracija zemljopisnih naziva poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (uključujući Ljutenice) pri Europskoj komisiji, a pravna zaštita u državama članicama (uključujući Republiku Bugarsku) osigurava se tek nakon upisa u Europski registar poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda sa zaštićenim zemljopisnim nazivima. Ured za patente Republike Bugarske preuzima po službenoj dužnosti tu registraciju. Prvostupanjski sud podsjetio je da se u skladu s člankom 24. stavkom 1. ZPOOPZPES-a pravna zaštita poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda obuhvaćenih područjem primjene Uredbe br. 1151/2012 osigurava upisom u Europski registar zajamčeno tradicionalnih specijaliteta. Usto, člankom 25. stavkom 1. točkom 1. tog zakona zabranjuje se uporaba znaka, oznake ili naziva kao oznake zemljopisnog podrijetla poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji nije upisan u Europski registar. Tužbe su odbijene zbog nepostojanja aktivne materijalne legitimacije, što je posljedica nepravilne registracije oznake zemljopisnog podrijetla.
- 12 Sofijski apelativni sud (Žalbeni sud u Sofiji) ukinuo je presudu Sofijskog gradskog suda (Gradski sud u Sofiji) i prihvatio zahtjeve. U tu je svrhu žalbeni sud presudio da su tužbe dopuštene. U biti je smatrao da je tužiteljeva oznaka zemljopisnog podrijetla valjano registrirana i da se ZMGO-om (stavljen izvan snage) (članci 75. do 77.) uređuje građanskopravna zaštita zemljopisnih naziva registriranih u skladu s nacionalnim postupkom, a nije prihvatio ocjenu prvostupanjskog suda da se Uredbom br. 1151/2012 isključuje nacionalna zaštita. Presudio je da su tužbe osnovane jer tuženik nije bio registriran kao korisnik oznake zemljopisnog podrijetla pri Uredu za patente Republike Bugarske iako je to bilo moguće u postupovnom smislu, pa je slijedom toga zaključio da je povrijeđeno tužiteljevo pravo na registriranu oznaku zemljopisnog podrijetla. Nije prihvatio stajalište prema kojem se Uredbom br. 1151/2012 isključuje nacionalna zaštita. Prihvatio je stajalište prema kojem su tužbe dopuštene i osnovane jer se ZMGO-om (stavljen izvan snage), Uredbom br. 1151/2012 i ZPOOPZPES-om uređuju različite situacije koje se međusobno ne isključuju niti međusobno konkuriraju, zbog čega se tim propisima osigurava usporedna zaštita različitih prava.
- 13 Svojom žalbom žalitelj u kasacijskom postupku („Konservinvest” OOD) ističe nedopuštenost tužbi, koja prema njegovu mišljenju proizlazi iz članka 8. PZR ZID

ZMGO-a (DV br. 61/2018). U skladu s tom odredbom, nositelji prava na registriranim zemljopisnim nazivima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda obuhvaćenih područjem primjene Uredbe br. 1151/2012 ne mogu podnijeti tužbe zbog povreda počinjenih prije stupanja na snagu tog zakona i ne mogu pokrenuti upravne postupke zbog povreda pravâ na registriranim zemljopisnim nazivima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda obuhvaćenih područjem primjene Uredbe (EU) br. 1151/2012 koje su počinjene prije stupanja na snagu tog zakona.

- 14 Žalitelj u kasacijskom postupku u biti tvrdi da su također neosnovane tužbe zbog izravne primjene Uredbe (EU) br. 1151/2012, kojom se isključuje nacionalna zaštita oznake zemljopisnog podrijetla registrirane isključivo na temelju nacionalnog postupka.
- 15 Spor između stranaka u biti se ograničava na pitanje može li oznaka zemljopisnog podrijetla „Ljutenica Parvomaj”, registrirana pri Uredu za patente Republike Bugarske isključivo na temelju nacionalnog ZMGO-a (stavljen izvan snage) za vrijeme važenja Uredbe br. 1151/2012, uživati građanskopravnu zaštitu zajamčenu bugarskim pravnim poretkom ako je predmetna povreda počinjena na državnom području Republike Bugarske, a počinitelj povrede je trgovac registriran u skladu s bugarskim pravom. Drugim riječima, valja ispitati može li se oznaka zemljopisnog podrijetla koja se odnosi na poljoprivredni ili prehrambeni proizvod (kao što je Ljutenica) registrirati isključivo u određenoj državi članici u skladu s njezinim nacionalnim zakonodavstvom te zaštititi samo na temelju nacionalnog pravnog poretka, a ne na temelju sustava zaštite koji je na razini Unije predviđen Uredbom br. 1151/2012.

Kratak prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 16 Kao prvo, VKS podsjeća da zemljopisni naziv, u konkretnom slučaju oznaka zemljopisnog podrijetla, među ostalim, poljoprivrednih i prehrambenih proizvode uživa u skladu s bugarskim nacionalnim pravnim poretkom nacionalnu zaštitu ako je propisno registriran pri nadležnom tijelu te stoga postoji mogućnost sudske intervencije kako bi se spriječila njegova nezakonita upotreba od strane drugog pravnog subjekta, neovisno o njegovu državljanstvu. Na taj se način, s jedne strane, potrošačima jamči visoka kvaliteta i utvrđuje specifikacija proizvoda te, s druge strane, sprečava pogoršanje te kvalitete proizvodnjom istog proizvoda od strane proizvođača koji nisu registrirani na temelju tog postupka.
- 17 VKS nadalje podsjeća da se područje pravne zaštite zemljopisnih naziva poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda razvijalo na razini Zajednice od prvog zakonodavnog akta Zajednice, Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2081/92 od 14. srpnja 1992. do Uredbe (EU) br. 1151/2012, koja je trenutačno na snazi, a kojom su stavljene izvan snage i zamijenjene Uredba (EZ) br. 509/2006 i Uredba (EZ) br. 510/2006. Taj akt, koji je trenutačno na snazi, odražava ustaljeno razumijevanje za stvaranje jedinstvenih mehanizama zaštite registracijom oznaka zemljopisnog podrijetla na razini Unije.

- 18 Razvoj tog normativnog temelja za sustav registracije oznaka zemljopisnog podrijetla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda čije su kvaliteta i jedinstvenost povezane s određenim europskim područjima upućuje (osobito s obzirom na članak 9. Uredbe br. 1151/2012 u vezi s njezinim uvodnim izjavama 15. i 24.) na isključivanje nacionalne registracije i nacionalne pravne zaštite tih proizvoda.
- 19 VKS smatra da nije izričito isključena mogućnost registracije poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda obuhvaćenih područjem primjene Uredbe br. 1151/2012 isključivo na nacionalnoj razini, unatoč toj tendenciji u razvoju materije uređene navedenom uredbom. Isto tako, mogućnost konkretne zaštite na državnom području države članice nije izričito isključena ako je riječ o sporu između lokalnih proizvođača istog poljoprivrednog proizvoda u vezi s oznakom zemljopisnog podrijetla registriranom isključivo na nacionalnoj razini i ako su navodne povrede počinjene isključivo unutar te države članice.
- 20 Sud koji je uputio zahtjev ističe, s jedne strane, da ne postoji izričito pravilo prava Unije koje se odnosi na dopuštenost usporedne nacionalne registracije oznake zemljopisnog podrijetla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda te zaštite koja iz nje proizlazi samo na državnom području države članice registracije. VKS smatra da argument u prilog tom zaključku predstavlja okolnost da se člankom 9. Uredbe br. 1151/2012 ne isključuje izričito nacionalna registracija i nacionalna zaštita oznaka zemljopisnog podrijetla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda obuhvaćenih tom uredbom. S druge strane, ta odredba, tumačena s obzirom na uvodne izjave 15. i 24. navedene uredbe, upućuje na zaključak da nacionalni sustav zaštite na nacionalnoj razini nije dopušten izvan slučajeva prijelazne zaštite predviđenima predmetnom uredbom.
- 21 VKS smatra da je zbog prethodno navedenih razloga potrebno relevantno tumačenje članka 9. Uredbe br. 1151/2012 kako bi se provjerilo isključuje li se sustavom zaštite utvrđenim tom uredbom mogućnost nacionalne zaštite na temelju ZMGO-a u slučajevima u kojima su oznake zemljopisnog podrijetla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda na koje se odnosi registrirane samo na državnom području Republike Bugarske u skladu s postupkom predviđenim ZMGO-om, a zatražena je zaštita od počinitelja iz iste države članice koji upotrebljava naziv sličan registriranoj oznaci zemljopisnog podrijetla.